

Zaaknummer : 01063595
Ons Kenmerk : ODH663409
Datum : 10-07-2023

Beschikking

Wet natuurbescherming - Natura 2000-gebieden

Onderwerp

Op 1 maart 2023 hebben wij een aanvraag om vergunning ontvangen als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de Wet natuurbescherming. De aanvraag betreft het versterken van de dijk over een lengte van 10,5 kilometer (project KIJK) aan de oostzijde van de Hollandsche IJssel tussen Krimpen aan den IJssel, Ouderkerk aan den IJssel en Gouderak. De dijk ligt grotendeels in de gemeente Krimpenerwaard en voor het overige deel in de gemeente Krimpen aan de IJssel.

Besluit

Wij besluiten:

- I. de aangevraagde vergunning te **verlenen**;
- II. de in het vervolg van dit besluit opgenomen voorschriften te verbinden aan deze vergunning;
- III. de aanvraag onderdeel te laten zijn van deze vergunning;
- IV. dat deze vergunning voor uitvoering van de dijkversterking geldig is vanaf bekendmaking van dit besluit tot en met uiterlijk 31 december 2027.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
namens dezen,

ing. L. Hopman
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Bijlage:

1. AERIUS-berekening van de realisatiefase van 1 februari 2023 met kenmerk S35WuVhZvFfQ

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

1. Wijzigingen van de activiteit waarvoor de vergunning is verleend dienen terstond schriftelijk te worden gemeld. Deze melding dient te worden ingediend bij de Omgevingsdienst Haaglanden, Afdeling Toetsing en Vergunningverlening Milieu, Postbus 14060, 2501 GB Den Haag, e-mail: vergunningen@odh.nl.
2. De vergunninghouder dient:
  - a. de start van de werkzaamheden en eventuele wijzigingen gedurende de uitvoering schriftelijk te melden.
  - b. uiterlijk één week na het beëindigen van de werkzaamheden hiervan schriftelijk kennis te geven.Voorgaande meldingen dienen gericht te worden aan de afdeling Toezicht en Handhaving, Team Groen van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mailadres meldingwnb@ozhz.nl onder vermelding van 'Natura 2000'.

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 1 maart 2023 hebben wij een aanvraag om vergunning ontvangen als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de Wet natuurbescherming. De aanvraag betreft het versterken van de dijk over een lengte van 10,5 kilometer (project KIJK) aan de oostzijde van de Hollandsche IJssel tussen Krimpen aan den IJssel, Ouderkerk aan den IJssel en Gouderak. De dijk ligt grotendeels in de gemeente Krimpenerwaard en voor het overige deel in de gemeente Krimpen aan de IJssel.

Bij de aanvraag zijn de volgende, voor dit besluit relevante, documenten toegevoegd:

- Passende beoordeling dijkversterking Kijk, documentnummer KIJK-212232, revisiedatum 9 februari 2023;
- Notitie stikstofdepositie Kijk, HaskoningDHV Nederland B.V., 10 februari 2023;
- AERIUS-berekening realisatiefase van 1 februari 2023 met kenmerk S35WuVhZvFfQ;
- Conceptaanvraag Wet natuurbescherming, referentie 27016, 9 februari 2023.

Gecoördineerde procedure

Op verzoek van initiatiefnemer Hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard (HHSK) coördineert provincie Zuid-Holland de projectprocedure voor de dijkversterking Krachtige IJsseldijken Krimpenerwaard (KIJK) op basis van paragraaf 2 van hoofdstuk 5 van de Waterwet. Met toepassing van art. 5.8 e.v. van de Waterwet worden op grond van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht meerdere ontwerpbesluiten die hiermee verband houden gelijktijdig ter inzage gelegd.

Als onderdeel van de procedure worden eerst de met de dijkversterking gemoeide ontwerpbesluiten bekendgemaakt, waartegen door eenieder zienswijzen kunnen worden ingediend. Vervolgens worden de definitieve besluiten opgesteld. Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland treden op als coördinerend orgaan; vanuit deze rol mengen zij zich niet in de inhoudelijke besluitvorming van elk bevoegd gezag. Gedeputeerde Staten verzorgen de kennisgevingen en de terinzageleggingen van de met elkaar samenhangende (ontwerp)besluiten en organiseren de behandeling van de (eventueel) ingebrachte zienswijzen.

Het onderhavige besluit maakt deel uit van de gecoördineerde procedure. De bedoeling van deze coördinatieprocedure is om de samenhang en inzichtelijkheid van de betrokken besluiten bij onderhavig project te versterken en de besluitvorming zo efficiënt mogelijk te laten verlopen. De coördinatie heeft geen invloed op het toetsingskader voor ieder individueel besluit.

Op de gecoördineerde projectprocedure van het Projectplan Waterwet is de Crisis- en herstelwet van toepassing. Tegen de vaststelling van de besluiten kan door een belanghebbende rechtstreeks beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State worden ingesteld.

Bevoegd gezag

De activiteit wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 1.3 van de Wnb zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Instemming

De gevraagde activiteit kan nadelige gevolgen hebben voor Natura 2000-gebieden die gedeeltelijk in de provincies Utrecht en Noord-Brabant zijn gelegen. Overeenkomstig het bepaalde in artikel 1.3 van de Wnb is dit besluit tot stand gekomen in overeenstemming met de bovengenoemde provincies.

Zienswijzen

De ontwerpbeschikking heeft ter inzage gelegen van 12 mei 2023 tot en met 22 juni 2023. Er zijn geen zienswijzen ingebracht.

Wijziging ten opzichte van ontwerpbeschikking

Ten opzichte van de ontwerpbeschikking zijn geen wijzigingen aangebracht.

Beroep tegen het definitieve besluit

Tegen het definitieve besluit kunnen belanghebbenden op grond van artikel 8.6 Algemene wet bestuursrecht (Awb) in combinatie met hoofdstuk 2 van de bij deze wet behorende Bevoegdheidsregeling bestuursrechtspraak, beroep instellen in eerste en enige aanleg bij de Raad van State. De beroepstermijn van zes weken vangt aan op de dag na bekendmaking door de provincie. Het beroepschrift moet worden ingediend bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (postadres: Postbus 20019, 2500 EA Den Haag). Er is griffierecht verschuldigd.

Dit besluit valt onder de Crisis- en herstelwet. Ingevolge deze wet en het Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet dienen de beroepsgronden in het beroepschrift te worden opgenomen en kunnen deze na afloop van de beroepstermijn niet meer worden aangevuld.

Krachtens artikel 6:16 van de Awb schorst het beroep de werking van dit besluit niet. Gelet hierop kan – als beroep is ingesteld – ingevolge artikel 8:81 van de Awb bij de voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening worden ingediend. Als gedurende de beroepstermijn om een voorlopige voorziening is verzocht, wordt het besluit niet van kracht voordat op dat verzoek is beslist.

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag is getoetst aan:

- de artikelen 2.7 tot en met 2.9 van de Wnb;
- de vastgestelde aanwijzingsbesluiten van de Natura 2000-gebieden zoals vermeld in de AERIUS-berekening van 1 februari 2023 met kenmerk S35WuVhZvFfQ. De aanwijzingsbesluiten zijn opgenomen in de gebiedendatabase¹ voor deze gebieden;
- de beheerplannen van de Natura 2000-gebieden zoals genoemd in de AERIUS-berekening van 1 februari 2023 met kenmerk S35WuVhZvFfQ;
- Natuurdoelanalyses opgesteld door de provincie Zuid-Holland voor de Natura 2000-gebieden zoals genoemd in de AERIUS-berekening van 1 februari 2023 met kenmerk S35WuVhZvFfQ

Beoordeling

Aangevraagde activiteit

De initiatiefnemer heeft een aanvraag om vergunning op grond van artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb ingediend voor het versterken van de dijk over een lengte van 10,5 kilometer (project KIJK) aan de oostzijde van de Hollandsche IJssel tussen Krimpen aan den IJssel, Ouderkerk aan den IJssel en Gouderak. De dijk ligt grotendeels in de gemeente Krimpenerwaard en voor het overige deel in de gemeente Krimpen aan de IJssel. De werkzaamheden aan de dijk zullen starten in 2024 en in 2026 worden afgerond. Gelet op eventuele vertraging in de uitvoering van de werkzaamheden hebben wij in dit besluit opgenomen dat de vergunning voor uitvoering van de dijkversterking tot uiterlijk 31 december 2027 wordt verleend.

---

¹ <https://www.natura2000.nl/gebieden>

De dijk langs de Hollandsche IJssel aan de kant van de Krimpenerwaard, is een primaire waterkering, die onderdeel uitmaakt van het Nederlandse stelsel van dijken en ons land beschermt tegen hoogwater. Waterkeringen moeten, gedurende langere tijd, hoge waterstanden kunnen keren om overstromingen te voorkomen. De dijken langs de Hollandsche IJssel voldoen niet aan de eisen voor waterveiligheid. Het hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard (HHSK) wil daarom de meest urgente 10,5 km dijk tussen Gouderak, Ouderkerk aan den IJssel en Krimpen aan den IJssel versterken om de kans op overstroming terug te brengen tot normniveau. Het normniveau is het beschermingsniveau dat door het Rijk is vastgesteld. De aanpak van de versterking van de meest urgente dijkvakken is gecombineerd in het project Krachtige IJsseldijken Krimpenerwaard (KIJK). Gelet hierop is er een dwingende reden van groot openbaar belang om het project te realiseren in het kader van de menselijke gezondheid en openbare veiligheid.

Het project is locatie specifiek. Er zijn diverse alternatieven voor de dijkversterking onderzocht. Hierbij is gekeken naar systeemmaatregelen (zoals het sluiten of aanpassen van de Hollandsche IJsselkering) als technische oplossingen voor de dijkversterking zelf (zoals grondoplossing of het aanbrengen van een damwand). In het MER zijn de effecten op de alternatieven onderzocht. Met het gekozen ontwerp wordt de dijkversterking goed ingepast en de milieueffecten zoveel mogelijk beperkt. Er zijn geen andere reële alternatieven.

De KIJK-dijk is onderdeel van een bijzonder systeem voor hoogwaterbescherming. De bescherming tegen overstromingen komt namelijk niet alleen van de dijk, maar ook van de Hollandsche IJsselkering. De Hollandsche IJsselkering sluit de Hollandsche IJssel af bij hoogwater op zee en/of op de Nieuwe Maas. Na sluiting wordt de waterstand op de Hollandsche IJssel alleen bepaald door de gemalen die op de Hollandsche IJssel uitmalen en door de wind.

Onderzocht is of het afsluiten van de Hollandsche IJsselkering, in combinatie met een gemaal bij de kering, een goed alternatief is voor de dijkversterking. Bijkomend voordeel is dat ook een groot deel van toekomstige dijkversterkingen langs de Hollandsche IJssel dan niet nodig of een stuk minder ingrijpend zijn. Uit het onderzoek blijkt echter dat het afsluiten van de Hollandsche IJssel tot zeer negatieve effecten op de waterkwaliteitsdoelen voor de Hollandsche IJssel (KRW) en het natuurnetwerk (NNN) leidt, zodanig dat effecten buiten de normen van regelgeving en beleid vallen. Daarom is het afsluiten van de Hollandsche IJssel geen realistisch alternatief voor dijkversterking. Het is wél mogelijk is om de betrouwbaarheid van de Hollandsche IJsselkering te verbeteren. Een grotere betrouwbaarheid van de Hollandsche IJsselkering zorgt voor kleinere overstromingsrisico's. Daarom wordt de dijkversterking uitgevoerd in combinatie met maatregelen aan de Hollandsche IJsselkering. De dijk hoeft dan minder hoog te zijn dan op basis van de normen uit de Waterwet. Op de stabiliteit blijkt het weinig effect te hebben. Dat komt omdat de kans op afschuiven niet alleen door hoogwater wordt veroorzaakt, maar ook door langdurige neerslag in combinatie met zware belasting.

Realisatiefase

In de realisatiefase vindt emissie plaats door gebruik van mobiele werktuigen. Bij de aanvraag is een AERIUS-berekening van 1 februari 2023 met kenmerk S35WuVhZvFfQ aangeleverd van de maximale stikstofdepositie. Uit die berekening blijkt dat de activiteiten resulteren in een maximale stikstofdepositie van 0,02 mol/ha/jaar op relevante Natura 2000-gebiedenten gevolge van de emissie. Voor de berekening van de stikstofdepositie is aangenomen dat de totale werkzaamheden niet langer dan 3 jaar zullen duren en dat de werkzaamheden gelijk over deze drie jaar kunnen worden verdeeld. Indien blijkt dat uitvoering van de werkzaamheden niet binnen deze drie jaar kan plaatsvinden, is ons besluit opgevangen dat de werkzaamheden tot uiterlijk 31 december 2027 mogen worden uitgevoerd. In dit geval zijn blijven de uitgangspunten van de AERIUS-berekening van 1 februari 2023 onverkort van toepassing. Indien sprake zou zijn van een hogere bijdrage aan stikstofdepositie betekent dit dat mogelijk een nieuwe beoordeling in het kader van de Wet natuurbescherming aan de orde kan zijn (zie ook voorschrift 1).

Gedurende de realisatiefase blijft het de weg op de dijk (grotendeels) open. Het “standaard” wegverkeer is niet in de AERIUS-berekening meegenomen omdat de situatie niet afwijkt van het reguliere gebruik van de weg.

Gebruiksfase

De dijkversterking leidt niet tot een verandering van het gebruik van de dijken, een toename van het verkeer of ander heersend verkeersbeeld. De permanente gebruiksfase blijft gelijk en verandert niet als gevolg van de werkzaamheden. Er is derhalve geen stikstofdepositieberekening van de gebruiksfase uitgevoerd.

Vergunningplicht

Artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb bepaalt dat het verboden is zonder vergunning een project te realiseren dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied. Gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, worden onder significante gevolgen verstaan: een significant negatief effect op de habitattypen of soorten waarvoor een gebied is aangewezen. De instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebieden zijn opgenomen in de aanwijzingsbesluiten voor de desbetreffende gebieden.

De beoordeling van de aanvraag heeft uitsluitend betrekking op verzuring en vermesting als gevolg van stikstofdepositie. Overige effecten zoals licht-, trilling- en geluidsverstoring zijn uit te sluiten gezien de afstand tot de relevante Natura 2000-gebieden.

Voor de beoordeling van de vraag of er sprake is van (significant) negatieve effecten als gevolg van stikstofemissie ten gevolge van het project, is het van belang de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden te bepalen. Het gaat daarbij om de stikstofdepositie van alle onlosmakelijk met elkaar verbonden activiteiten die tezamen het project vormen. Bij de beoordeling van het projecteffect mogen ook de onlosmakelijk met het project samenhangende positieve gevolgen (zoals intern salderen) betrokken worden.

Conclusie vergunningplicht

Op basis van de aangeleverde documenten en de AERIUS-berekening hebben wij vastgesteld dat de gevraagde activiteit vergunningplichtig is op grond van artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb. De activiteit kan significant negatieve effecten hebben op de Natura 2000-gebieden Nieuwkoopse Plassen & De Haeck, Uiterwaarden Lek, Biesbosch en Zouweboezem waarop een effect is berekend in de AERIUS-berekening van 1 februari 2023 met kenmerk S35WuVhZvFfQ.

Instandhoudingsdoelstellingen

Voor het gevraagde project zijn in verband met een bijdrage van stikstofdepositie de in tabel 1a t/m 1d genoemde instandhoudingsdoelstellingen van belang.

Tabel 1a Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck

Habitatype	Oppervlakte	Kwaliteit
H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	uitbreiding	verbetering
H4010B Vochtige heiden, laagveengebied	uitbreiding	verbetering
H6410 Blauwgraslanden	uitbreiding	verbetering
H7140A Overgangs- en trilvenen, trilvenen	uitbreiding	verbetering
H7140B Overgangs- en trilvenen, veenmosrietlanden	uitbreiding	verbetering

Tabel 1b Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebied Uiterwaarden Lek

Habitatype	Oppervlakte	Kwaliteit
H6120 Stroomdalgraslanden	uitbreiding	verbetering
H6510 Glanshaver- en vossenstaartheoïlanden (glanshaver)	uitbreiding	verbetering

Tabel 1c Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebied Zouweboezem

Habitatype	Oppervlakte	Kwaliteit
H6410 Blauwgraslanden	uitbreiding	behoud
H91EOC Vochtige alluviale bossen, beekbegeleidende bossen	behoud	behoud

Tabel 1d Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebied Biesbosch

Habitatsoort	Leefgebied	Oppervlakte	Kwaliteit
Bruine kiekendief en grutto	LG08 nat, matig voedselrijk grasland Lg11 Kamgrasweide & bloemrijk weidevogelgrasland van het rivieren- en zeeleigebied	behoud	behoud

Uit de Passende beoordeling dijkversterking Kijk, documentnummer KIJK-212232, revisiedatum 9 februari 2023 (hierna: passende beoordeling) blijkt dat voor de overige habitattypen en/of leefgebieden voor soorten waarvoor bovenstaande gebieden zijn aangewezen geen sprake is van een overbelaste situatie als gevolg van stikstofdepositie. In de verdere beoordeling zijn deze habitattypen en/of leefgebieden voor soorten buiten beschouwen gelaten.

Beoordeling aanvraag ten aanzien van stikstofdepositie

In deze beoordeling wordt nader ingegaan op de bijdrage aan stikstofdepositie ten gevolge van het project.

Uit de AERIUS berekening van 1 februari 2023 met kenmerk S35WuVhZvFfQ blijkt dat de emissie van mobiele werktuigen resulteert in een maximale stikstofdepositie op habitattypen in de genoemde Natura 2000-gebieden zoals weergegeven in tabel 2.

Tabel 2 projecteffect

Natura 2000-gebied	Project effect realisatiefase, max stikstofdepositie in mol/ha/jaar
Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	0,02
Uiterwaarden Lek	0,02
Zouweboezem	0,01
Biesbosch	0,02

Ecologische beoordeling

De effecten van stikstofdepositie zijn per Natura 2000-gebied en per habitatype nader beoordeeld. Per Natura 2000-gebied is steeds eerst de depositietoename per habitatype weergegeven, alsmede het percentage van dat areaal waar de kritische depositiewaarde (KDW) reeds overschreden is. Deze informatie is afkomstig uit de betreffende gebiedsanalyses, AERIUS-monitor en passende beoordeling. Vervolgens is voor ieder habitatype waarop het dijkversterkingsproject Kijk een toename van stikstofdepositie veroorzaakt, een specifieke beoordeling uitgewerkt op basis van de huidige kwaliteit en omstandigheden of de reeds in uitvoering zijnde beheermaatregelen. Per Natura 2000- gebied en per habitatype is gekeken of op één of meerdere van de hexagonen met het betreffende vegetatietype de kritische depositiewaarde overschreden wordt door de achtergronddepositie, of binnen een marge van 70 mol/ha/jaar ligt (meetonzekerheid). De habitattypen waarbij dit niet het geval is worden niet beschreven, hiervan is op voorhand uit te sluiten dat de instandhoudingsdoelstellingen niet in het geding komen door een toename van stikstofdepositie.

Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck

Tabel 3 stikstofdepositie in mol/ha/jaar op Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck per habitattyp

Habitattyp	Maximale toename in mol/ha/jaar	KDW	Overschrijding KDW in % van totale opp	Ha met overschrijding KDW
H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	0,02	2143	0%	0,03
H4010B Vochtige heiden, laagveengebied	0,01	786	100%	17,4
H6410 Blauwgraslanden	0,01	1071	100%	15,3
H7140A Overgangs- en trilvenen, trilvenen	0,01	1214	26%	0,3
H7140B Overgangs- en trilvenen, veenmosrietlanden	0,02	714	88%	147,5

H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden

De initiatiefnemer heeft in de passende beoordeling aangevoerd dat de beoogde activiteit een tijdelijke bijdrage van stikstofdepositie op habitattyp H3150, krabbenscheer en fonteinkruiden, heeft van 0,02 mol/ha/jaar op een oppervlakte van 0,03 ha met naderende overschrijding van de KDW. De totale oppervlakte van dit habitattyp in het gebied bedraagt 96 ha. De zeer beperkte projectbijdrage van 0,02 mol N/ha/jaar vormt geen knelpunt voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen voor dit habitattyp. De sleutelfactor voor kwaliteitsverbetering en uitbreiding van het habitattyp is verbetering van de waterkwaliteit, specifiek de aanpak van de hoge fosfaatbelasting. Hier speelt stikstofdepositie geen rol.

Wij kunnen, gelet op bovenstaande, de conclusie uit de passende beoordeling delen, dat de marginale, tijdelijke, projectbijdrage geen significant negatieve gevolgen heeft voor het behalen de instandhoudingsdoelstellingen van het habitattyp.

H4010B Vochtige heiden, laagveengebied

Uit de passende beoordeling en AERIUS berekening blijkt dat de projectbijdrage op locaties waar de KDW wordt overschreden tijdelijk maximaal 0,01 mol N/ha/jaar betreft. De totale oppervlakte waar extra stikstofdepositie plaatsvindt als gevolg van het project én waar de KDW wordt overschreden betreft 17,41 ha. Dit is 100% van de totale oppervlakte van 17,41 ha binnen het Natura 2000-gebied.

Uit de Natuurdoelanalyse voor het gebied blijkt dat ondanks de huidige overschrijding van de KDW het habitattyp door middel van beheer goed in stand kan worden gehouden. Ten opzichte van 2009 is er sprake van uitbreiding van oppervlakte en is de kwaliteit van het habitattyp overwegend goed.

Op grond van bovenstaande kunnen wij de conclusie uit de passende beoordeling delen dat de tijdelijke toename van de depositie van 0,01 mol N/ha/jaar gedurende 3 jaar, het behalen de instandhoudingsdoelstellingen van het habitattyp niet in de weg staat.

H6410 Blauwgraslanden

De projectbijdrage op locaties waar de KDW wordt overschreden betreft tijdelijk maximaal 0,01 mol N/ha/jaar op het totale oppervlak van 15,3 ha. Dit is 100% van de totale oppervlakte binnen het Natura 2000-gebied.

Uit de passende beoordeling blijkt dat de belangrijkste knelpunten voor het behalen van de uitbreidingsdoelen verdroging en onvoldoende toevoer van basenrijke kwel zijn. Atmosferische stikstofdepositie kan bijdragen aan de verslechtering van het habitattyp in de vorm van verzuring en vermesting. De tijdelijke toename van de

stikstofdepositie met maximaal 0,01 mol N/ha zal echter geen merkbaar verschil veroorzaken in de vegetatiesamenstelling van het habitatype gezien de beperkte omvang en korte duur van het dijkversterkingsproject Kijk.

Wij kunnen de conclusie uit de passende beoordelen delen dat voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen essentieel is dat systeemmaatregelen en inrichtingsmaatregelen worden genomen. De geringe toename van de depositie met 0,01 mol N/ha/jaar over een periode van 3 jaar zal geen merkbaar verschil veroorzaken in de vegetatiesamenstelling van het habitatype. De projectbijdrage heeft dan ook geen significant negatieve gevolgen voor het behalen de instandhoudingsdoelstellingen van uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit van H6410 Blauwgraslanden.

H7140A Overgangs- en trilvenen, trilvenen

De projectbijdrage op locaties waar de KDW wordt overschreden betreft tijdelijk maximaal 0,01 mol N/ha/jaar. De totale oppervlakte waar extra stikstofdepositie plaatsvindt als gevolg van het project waar de KDW wordt overschreden betreft 0,4 ha. Uit de Natuurdoelanalyse blijkt dat dit habitatypen vanaf 2017 niet meer in het gebied aanwezig is. Knelpunten voor dit habitatype zijn de hoge nutriëntenbeschikbaarheid, te zwakke buffering door ontbreken van voldoende basenrijk oppervlaktewater en verzuring.

Het project heeft een bijdrage op 38% van het voormalige oppervlakte van 1,15 ha binnen het Natura 2000-gebied.

Uit de natuurdoelanalyse blijkt dat er potenties zijn voor hervestiging van dit habitatype. Daarbij is van belang dat systeemmaatregelen (gericht op waterkwaliteit en- kwantiteit) en procesmaatregelen (vanuit watergang greppels in percelen aanleggen in combinatie met plaggen) worden genomen. De geringe en tijdelijke toename van 0,01 mol N/ha/jaar van het dijkversterkingsproject Kijk heeft geen invloed op de mogelijkheden voor hervestiging van dit habitatype.

H7140B Overgangs- en trilvenen, veenmosrietlanden

De projectbijdrage op locaties waar de KDW wordt overschreden betreft tijdelijk maximaal 0,02 mol N/ha/jaar. De totale oppervlakte waar extra stikstofdepositie plaatsvindt als gevolg van het project waar de KDW wordt overschreden betreft 147,5 ha. Dit is 88% van de totale oppervlakte binnen het Natura 2000-gebied.

Uit de natuurdoelanalyse en de passende beoordeling blijkt dat het habitatype negatieve effecten ondervindt van de te hoge achtergronddepositie, verdroging en verzuring (door verouderde rietlanden met dikke bodem en afname basenrijke kwel). Het habitatype is zeer gevoelig voor stikstofdepositie, maar komt nog over aanzienlijke oppervlaktes voor in het gebied en de trend is positief (ondanks de te hoge achtergronddepositie). Het reguliere beheer en aanvullende maatregelen daarop, die inmiddels grotendeels zijn uitgevoerd, waarborgen de kwaliteit van het habitatype en leiden tot uitbreiding van het areaal, ondanks de overschrijding van de KDW.

Wij kunnen de conclusie delen dat de geringe toename van de depositie met 0,02 mol N/ha/jaar over een periode van 3 jaar zal in dit licht geen merkbaar verschil veroorzaken in de vegetatiesamenstelling van het habitatype gelet op de positieve effecten van recent uitgevoerde herstelmaatregelen, de kleine bijdrage van het dijkversterkingsproject en de tijdelijke periode waarin stikstofdepositie plaatsvindt.

Natura 2000-gebied Uiterwaarden Lek

Tabel 4 stikstofdepositie in mol/ha/jaar op Natura 2000-gebied Uiterwaarden Lek per habitattype

Habitattype	Maximale toename in mol/ha/jaar	KDW	Overschrijding KDW in % van totale opp	Ha met overschrijding KDW
H6120 Stroomdalgraslanden	0,02	1286	73 %	5,4
H6510A Glanshaver – en vossenstaarthooilanden (glanshaver)	0,02	1429	8%	1,8

H6120 Stroomdalgraslanden

De projectbijdrage op locaties waar de KDW wordt overschreden betreft tijdelijk maximaal 0,02 mol N/ha/jaar. De totale oppervlakte waar extra stikstofdepositie plaatsvindt als gevolg van het project en de KDW (naderend) wordt overschreden betreft 6,78 ha. Op 5,4 ha Dit is 93% van de totale oppervlakte van 7,32 ha binnen het Natura 2000-gebied.

Uit de passende beoordeling blijkt dat stikstofdepositie in stroomdalgraslanden tot verzuring als vermessing kan leiden. Stroomdalgraslanden zijn afhankelijk van rivierdynamiek en windwerking. Incidentele kortdurende overstroming zorgt voor de vereiste dynamiek en buffering. Deze gebieden zullen zonder bufferende processen van nature verzuren. De bijdrage van het dijkversterkingsproject is dermate gering dat dit geen verzuigende werking heeft die van invloed is op de kwaliteit van de stroomdalgraslanden die hier deels in goede kwaliteit voorkomen en waarbij de dynamiek en/of regulier beheer grotendeels op orde is. Uit de Natuurdoelenanalyse en realisatie van het NNN blijkt dat het beheer in het gebied op orde is met lokaal positieve ontwikkelingen met bijzondere soorten, dat voormalige landbouwgronden zijn verworven en deels zijn omgevormd waardoor het knelpunt van bemesting is weggevallen.

Wij kunnen instemmen met de conclusie uit de passende beoordeling dat de tijdelijke projectbijdrage van 0,02 mol N/ha/jaar een kwaliteitsverbetering en kansrijke uitbreiding in de verschillende deelgebieden niet in de weg staat.

H6510A Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver)

De projectbijdrage op locaties waar de KDW wordt overschreden (achtergronddepositie plus projectbijdrage) betreft tijdelijk maximaal 0,02 mol N/ha/jaar. De totale oppervlakte waar extra stikstofdepositie plaatsvindt als gevolg van het project én waar de KDW wordt overschreden betreft 4,2 ha. Dit is 19% van de totale oppervlakte van 21,34 ha binnen het Natura 2000-gebied.

Uit de passende beoordeling en Natuurdoelenanalyse blijkt dat glanshaverhooilanden tweemaal per jaar worden gehooid. Met dit beheer worden goed ontwikkelde situaties in stand gehouden en wordt voldoende biomassa en stikstof afgevoerd. Een matige overschrijding van stikstofdepositie vormt dan geen knelpunt. Onderzoek door Kemmers et al. (2010) naar bodembiota en stikstofstromen in schraalgraslanden geeft aan dat bij blauwgraslanden (minder productief dan glanshaverhooilanden) bij een maaibeurt circa 50 kg N/ha/j (3500 mol N/ha/jaar) afgevoerd kan worden; deze afvoer is groter dan de heersende achtergronddepositie. De projectbijdrage is dermate gering dat dit geen verzuigende werking heeft die van invloed is op de kwaliteit van de glanshaverhooilanden die hier overwegend in goede kwaliteit voorkomt en waarbij het beheer op orde is. De toename in stikstofdepositie heeft ook geen doorwerking in de intensiteit van het regulier beheer. Ten aanzien van verzuring vormt stikstofdepositie geen knelpunt vanwege aanwezigheid van gebufferde gronden en buffering bij incidentele overstroming met rivierwater. Verder heeft al een forse areaaluitbreiding van het habitattype plaats gevonden ondanks (plaatselijke) overschrijding van de KDW en is er zicht op verdere uitbreiding in de verschillende deelgebieden door verdere verschraling op onder meer nieuw ingerichte natuurpercelen. De tijdelijke projectbijdrage staat kwaliteitsverbetering en verdere uitbreiding in de verschillende deelgebieden niet in de weg. Voor verdere

uitbreiding van het habitattype en kwaliteitsverbetering wordt ingezet op voortzetting van het ontwikkelingsbeheer, aanpak van verruigde delen, plaggen en opbrengen van maaisel. Ondanks de huidige overschrijding van de KDW is het habitattype met een goede vegetatiekundige kwaliteit aanwezig.

Op grond van bovenstaande kunnen wij de conclusie uit de passende beoordeling delen dat de tijdelijke toename van stikstofdepositie van 0,02 mol N/ha/jaar als gevolg van het project niet leidt tot effecten op de kwaliteit of de omvang van het habitattype en derhalve geen significant negatieve gevolgen heeft voor het behalen van de instandhoudingsdoelen van dit habitattype.

Natura 2000-gebied Zouweboezem

Tabel 5 stikstofdepositie in mol/ha/jaar op Natura 2000-gebied Zouweboezem per habitattype

Habitattype	Maximale toename in mol/ha/jaar	KDW	Overschrijding KDW in % van totale opp	Ha met overschrijding KDW
H6410 Blauwgraslanden	0,01	1071	100%	1,8
H91EOC Vochtige alluviale bossen, beekbegeleidende bossen	0,01	1857	11% 61% op zoekgebied	0,49 1,9 op zoekgebied

H6410 Blauwgraslanden

De projectbijdrage op locaties waar de KDW wordt overschreden (achtergronddepositie plus projectbijdrage) betreft tijdelijk maximaal 0,01 mol N/ha/jaar. De totale oppervlakte waar extra stikstofdepositie plaatsvindt als gevolg van het project én waar de KDW wordt overschreden betreft 1,83 ha. Dit is 100% van de totale oppervlakte van 1,83 ha binnen het Natura 2000-gebied.

Uit de natuurdoelanalyse (Provincie Utrecht, 2022, concept) blijkt dat de kwaliteit van het habitattype en de hydrologische situatie goed is. Er is geen sprake van verzuuring en/of verzuring die van invloed is op de kwaliteit van de blauwgraslanden. De toename in stikstofdepositie heeft verder ook geen doorwerking in het hooilandbeheer dat vanwege aanrijking van voedselrijk water is geïntensiveerd en daarmee op orde is. Ook vormt de projectbijdrage geen belemmering voor verdere uitbreiding van het habitattype. In dit kader zal de zeer geringe en tijdelijke toename van stikstofdepositie van 0,01 mol N/ha/jaar als gevolg van het project niet leiden tot effecten op de kwaliteit of de omvang van het habitattype.

Wij delen de conclusie uit de passende beoordeling dat de projectbijdrage voor het habitattype geen significant negatieve gevolgen heeft voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen.

H91EOC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)

De projectbijdrage op locaties waar de KDW wordt overschreden (achtergronddepositie plus projectbijdrage) betreft tijdelijk maximaal 0,01 mol N/ha/jaar. De totale oppervlakte waar extra stikstofdepositie plaatsvindt als gevolg van het project én waar de KDW wordt overschreden betreft 0,6 ha. Dit is 14% van de totale oppervlakte van 4,33 ha binnen het Natura 2000-gebied.

In de passende beoordeling is toegelicht dat de belangrijkste knelpunten die het bereiken van een duurzame instandhouding van dit habitattype belemmeren, verdroging en een te beperkte inundatie vormen. Voor de behoudsdoelstelling van dit beheertype worden in het beheerplan geen aanvullende maatregelen nodig geacht. Atmosferische stikstofdepositie kan bijdragen aan de verslechtering van het habitattype in de vorm van vermessing. De tijdelijke toename van de stikstofdepositie met maximaal 0,01 mol N/jaar op 14% van het areaal zal geen merkbaar verschil veroorzaken in de vegetatiesamenstelling van het habitattype gezien de beperkte omvang en korte duur van de toename. Voor het bereiken van een goede kwaliteit is het essentieel dat de frequentie en duur

van de inundatie verhoogd wordt en dat de geïsoleerde ligging wordt opgeheven door het realiseren van verbindingen. Dijkversterking KIJK heeft hier geen effect op en bemoeilijkt niet het behalen van deze doelen.

Wij onderschrijven de conclusie uit de passende beoordeling dat de projectbijdrage geen significant negatieve gevolgen heeft voor het behalen de instandhoudingsdoelstellingen van dit habitatype.

Natura 2000-gebied Biesbosch

Tabel 6 stikstofdepositie in mol/ha/jaar op Natura 2000-gebied Biesbosch per habitatype

leefgebied	soort	Maximale toename in mol/ha/jaar	KDW	Ha met overschrijding KDW
Lg08 Nat, matig voedselrijk grasland	Bruine kiekendief en grutto	0,01	1571	0,01
Lg11 Kamgrasweide & bloemrijk weidevogelgrasland van het rivieren- en zeekleigebied		0,02	1429	6,9

Lg08 Nat, matig voedselrijk grasland en Lg11 Kamgrasweide & bloemrijk weidevogelgrasland van het rivieren- en zeekleigebied

De leefgebieden LG08 Nat, matige voedselrijk grasland en LG11 Kamgrasweide & bloemrijk weidevogelgrasland van het rivieren- en zeekleigebied zijn verbonden aan leefgebieden voor de bruine kiekendief en grutto.

Bruine kiekendief

In de passende beoordeling is vermeld dat in de realisatiefase dijkversterkingsproject KIJK een maximale bijdrage maximaal 0,02 mol N/ha/jaar op 9,7 ha op stikstofgevoelig leefgebied van de bruine kiekendief heeft (dat is 6,0% van het totale stikstofgevoelige leefgebied bestaande uit Lg08 en Lg11). In werkelijkheid is het leefgebied van de bruine kiekendief groter dan Lg08 en Lg11. Het merendeel van Lg8 en Lg11 betreft graslanden en dijken met regulier agrarisch gebruik die ook bemest worden. De stikstofdepositiebijdrage als gevolg van KIJK is dermate gering en op een klein areaal dat geen sprake is van verzuivering die van invloed is op de kwaliteit en draagkracht van de betreffende leefgebieden.

Gezien de zeer beperkte depositietoename op een zeer klein deel van het leefgebied en de beperkte afhankelijkheid van de bruine kiekendief van stikstofgevoelig leefgebied, kunnen we conclusie uit de passende beoordeling delen dat er geen negatieve gevolgen voor de bruine kiekendief en bijbehorende (potentiële) leefgebieden optreden als gevolg van het project.

Grutto

In de passende beoordeling is beschreven dat de grutto's in de Biesbosch vooral gebruikmaken van de zoete getijdengebieden in de natuurontwikkelingsgebieden. Gezien de zeer beperkte depositietoename en de beperkte afhankelijkheid van de grutto van stikstofgevoelig leefgebied zijn er geen negatieve gevolgen voor de grutto en bijbehorende (potentiële) leefgebieden.

Conclusie stikstofdepositie

Uit de passende beoordeling en de AERIUS-berekening van 1 februari 2023 met kenmerk S35WuVhZvFfQ blijkt dat er in de realisatiefase sprake is van een toename van stikstofdepositie van maximaal 0,02 mol/ha/jaar.

Gelet op de huidige staat van de habitattypen en leefgebieden van soorten, de trend, de achtergrondconcentraties, de hoogte van de bijdragen, de KDW en de locatie specifieke omstandigheden van de Natura 2000-gebieden

Nieuwkoopse Plassen & De Haeck, Uiterwaarden Lek, Zouweboezem en Biesbosch zijn wij van mening dat in de passende beoordeling op voldoende wijze is aangetoond dat de natuurlijke kenmerken van deze gebieden niet worden aangetast als gevolg van de berekende stikstofdepositie in de gebruiksfase. Dat betekent dat de algehele samenhang van Natura 2000-gebieden bewaard blijft en er derhalve ook geen compenserende maatregelen nodig zijn.

Samenhangende besluiten

Bij deze beoordeling is uitsluitend gekeken naar mogelijke effecten (inclusief stikstofdepositie) van de activiteit op Natura 2000-gebieden op basis van de aangeleverde informatie. Er kunnen nog andere bepalingen van kracht zijn, op grond waarvan vergunningen, toestemmingen, ontheffingen of meldingen benodigd zijn om de gevraagde activiteit te kunnen uitvoeren. Die mogelijkheid geldt bijvoorbeeld voor de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Hiervoor zijn de gemeente Krimpenerwaard en/of de gemeente Krimpen aan de IJssel bevoegd gezag.

Conclusie

Gelet op de uitkomst van de passende beoordeling waarin de zekerheid is verkregen dat het project de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden niet aantast en dus ook geen sprake kan zijn van aantasting van de algehele samenhang van Natura 2000, alsmede gezien de dwingende noodzaak tot het uitvoeren van het project en het ontbreken van alternatieven, kan de vergunning op grond van artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb jo. artikel 2.8 van de Wnb, worden verleend.